

Библиотекарство I

наставни план и програм

МЕСТО У НАСТАВНОМ ПЛАНУ: I година

ФОНД ЧАСОВА:

- I семестар 2+2
- II семестар 2+2

ПРОГРАМ ПРЕДАВАЊА

Библиотекарство као друштвена наука - појам, предмет, методе. Библиотека - дефиниција, улога, значај и функције. Врсте библиотека према законским прописима и препорукама UNESCO. Дислоцирани фондови народних библиотека (војне, болничке, затворске и библиотеке за слепе). Депозитне библиотеке.

Библиотечко законодавство: прописи, правила, закони. Закон о библиотечкој делатности са пратећим прописима. Услови за оснивање библиотека. Закон о заштити културних добара. Стандарди.

Процеси рада у библиотеци.

Библиотечки фонд: појам. Врсте библиотечке грађе. Састав фонда у појединим типовима библиотека. Завичајне збирке. Специјалне збирке. Дечја одељења.

Набавка библиотечке грађе: појам, принципи и критеријуми. Извори - инструменти рада. Координирана и колективна набавка.

Пријем, контрола, физичка обрада грађе у библиотеци. Инвентарисање.

Организација библиотечких фондова. Разврставања грађе за смештај. Сигнирање - врсте сигнатура. Типови смештаја. Топографски (сигнатурни) каталог. Ревизија библиотечког фонда. Техника отписивања или расхоровања библиотечке грађе.

Библиотечки каталози као резултат библиографске, предметне и стручне обраде. Облици и врсте каталога. Задаци и значај појединих врста каталога - предности и недостаци. Обим библиотечких каталога. Разлике између каталога и других пописа грађе, односно библиографије.

Централизована каталогизација. Централни каталози код нас и у свету. СIP.

Аутоматска обрада података. UNIMARC систем; ISIS; COM поступак; on-line каталози; каталози на микрофишу.

Повезивање библиотека у мреже и библиотечко-информационе системе. Принципи повезивања. Модели мреже библиотека. BIS, NATIS i UNISIST - задаци и функционисање.

Облици међубиблиотечке сарадње на националном и међународном нивоу. Статистика.

Библиотекарска стручна литература: монографије, часописи, приручници.

Библиотекарска струковна друштва и заједнице. Међународне струковне организације - чланство, сарадња.

Југословенски библиографски институт.

ПРОГРАМ ВЕЖБАЊА

Представљање и коментарисање научне и стручне литературе релевантне за организовање библиотека.

Читање и коментарисање семинарских радова студената.

Организоване посете студената библиотекама свих врста у Београду и упознавање у пракси са организацијом рада у појединим библиотекама и мрежи библиотека.

СЕМИНАРСКИ РАДОВИ

Студенти су обавезни да напишу семинарски рад из области организације библиотека и процеса рада у њима.

Теме за семинарске радове

1. Библиотекарство као друштвена наука - појам, предмет, методе
2. Библиотека - дефиниција, значај и улога
3. Услови за оснивање библиотека
4. Врсте библиотека према законским прописима и препорукама UNESCO-а
5. Националне библиотеке - организација, задаци, функција
6. Народне библиотеке - организација, задаци, функција
7. Високошколске библиотеке - организација, задаци, функција
8. Школске библиотеке - организација, задаци, функција
9. Специјалне библиотеке - организација, задаци, функција
10. Дечје библиотеке и дечја одељења народних библиотека - организација, функција, задаци
11. Дислоцирани фондови народних библиотека
12. Болничке библиотеке
13. Војне библиотеке
14. Затворске библиотеке
15. Депозитна библиотека- појам, критеријуми за одлагање грађе у депозит, друштвена улога

16. Библиотечких фондова - врсте и карактеристике
17. Састав библиотечких фондова у појединим типовима библиотека
18. Општи и посебни фондови (библиотеке по избору)
19. Завичајни фондови народних библиотека
20. Завичајни фонд (библиотеке по избору)
21. Аудиовизуелна грађа у библиотеци
22. Фонотека (библиотеке по избору)
23. Фототека (библиотеке по избору)
24. Стандарди као покушај нормирања библиотечке делатности код нас
25. Стандарди за сваки од типова библиотека (4 теме)
26. Југословенски стандарди за просторије и опрему библиотека
27. Типови набавке библиотечке грађе - предности и недостаци
28. Обавезни примерак - историјат и функције
29. Куповина као вид набавке библиотечке грађе
30. Поклон као вид набавке библиотечке грађе
31. Размене као вид попуњавања библиотечких фондова
32. Међубиблиотечка позајмица - појам, начин остваривања, могућност и оправданост примене
33. Облици међубиблиотечке сарадње на националном и међународном нивоу
34. Библиотекарска струковна друштва и заједнице у свету
35. Међународно удружење библиотекарских друштава - IFLA - организација и принципи рада
36. Библиотекарско друштво Србије - историјат и донети
37. Часопис *Библиотекар* - гласило Библиотекарског друштва Србије
38. Процеси рада у библиотеци
39. Инвентарисање - појам, врсте и примена
40. Ревизија библиотечких фондова
41. Магацински смештај библиотечке грађе - предности и недостаци
42. Врсте библиотечких каталога
43. Народна библиотека Србије - историјат, организација и задаци
44. Библиотека Матице српске у Новом Саду - историјат, организација и задаци
45. Народна и универзитетска библиотека у Приштини
46. Универзитетска библиотека *Светозар Марковић* - историјат, организација и задаци
47. Библиотека града Београда
  - Тема семинарског рада може бити и неко од одељења ових библиотека
  - Тема семинарског рада може бити организација и пословање било које библиотеке коју студент одабере, без обзира коме типу библиотека припада
48. Библиотечко законодавство и правни положај библиотека у Србији
49. Закони и прописи који допуњују *Закон о библиотечкој делатности* у Србији
50. Матичне функције библиотека
51. Правни акти о евидентирању библиотечке грађе
  - Студенти могу, алтернативно, одабрати да раде семинарски рад из *Историје књиге и библиотека*, те су им, у том случају, на располагању следеће теме:
52. Ћирилица - историјски развој
53. Глагољица
54. Глигорије Возаровић
55. *Мирослављево јеванђеље*

56. Библиотека манастира Хиландара

57. Библиотека Патријаршије српске православне цркве

НАПОМЕНА: Испит се полаже писмено и усмено. На писменом делу, студент у року од три сата треба да напише састав на задату тему, док на усменом одговара на три испитна питања.